

Tělesná výchova a sport mládeže, 2024, roč. 90, č. 1

Úvodem

Časopis Tělesná výchova a sport mládeže oslavuje ve svém 90. ročníku

V letošním roce je vydáván již 90. ročník časopisu Tělesná výchova a sport mládeže. Proto jsme se rozhodli v rubrice, která byla doposud věnována názorům učitelů na tělesnou výchovu, dát v tomto jubilejním ročníku slovo bývalým kolegům, kteří významně zasáhli do chodu tohoto časopisu. Domníváme se, že je při jakékoliv příležitosti důležité a slušné dát slovo těm, kteří utvářeli podobu časopisu v minulosti a bez nichž by časopis nedosáhl takové dlouhověkosti. Pro první číslo jsme oslovili PaedDr. Irenu Čechovskou, CSc., která byla dlouholetou přispěvatelkou časopisu a v letech 2012–2014 jeho šéfredaktorkou.

Nyní již patří slovo Ireně Čechovské a jejím vzpomínkám na spolupráci s časopisem Tělesná výchova a sport mládeže...

Vážení čtenáři, byla jsem oslovena jako pamětník. Časopis Tělesná výchova a sport mládeže jsem jako studentská pomocná vědecká síla na katedře plavání chodila vyzvedávat do knihovny od podzimu roku 1973. A mohla jsem do něj nahlížet jako první. Ano, je to půlstoletí.

Vlastní články jsem do časopisu odevzdala, když měl hnědý přebal. Pak byla titulní strana dlouho různě modrá a četla jsem v něm a přispívala do něj spíše příležitostně. Nejvíce jsem byla spojena s časopisem „v zelené podobě“. Paradoxně to už bylo období, kdy se z hlediska publikačního výkonu stalo otiskování článků v něm neviditelným počinem. Mně však dávala smysl spolupráce s šéfredaktorem panem profesorem Lubomírem Dobrým a celým týmem edičního centra.

V osobě pana profesora měl časopis štěstí na plně soustředěného, velmi odborně i jazykově disponovaného a pro tuto práci zapáleného člověka. Vytáhl kvalitu „zeleného“ časopisu velmi vysoko i svým osobním vkladem vyhledávat a srozumitelně zprostředkovávat novinky z oblasti jak sportovního tréninku, tak i pedagogické kinantropologie. Přečíst časopis od začátku do konce bylo obohacením pro opravdu širokou čtenářskou obec. Ten, kdo hledal podněty bezprostředně pro praxi učitele tělesné výchovy, našel je, ale dostal také možnost rozšířit si teoretické zázemí své profese, našel informace o novinkách v didaktice, o tom, co je „trendy“ ve sportu mládeže, časopis poskytl i tipy pro další vzdělávání – zajímavé knihy, semináře, akce fakulty.

Časopis cílil především na učitele tělesné výchovy v základním vzdělávání, ale byl výbornou vzdělávací oporou i pro středoškolské učitele tělesné výchovy i pro studenty FTVS UK a také pro trenéry mládeže. Pan profesor hojně vyzýval učitele fakulty k publikování v časopise, ale ne vždy se spolupráce dařila. Bylo to i osobností pana profesora. Byl náročný, to odrazovalo. Psát odborně korektně a přesně, ale současně pro praxi srozumitelně, čtivě a motivovat pro náročnější témata, to je jiná disciplína než psát výzkumnou zprávu. Pro některé je to práce, ve které se cvičit je zbytečné, vzhledem k mizernému hodnocení takového počinu ve výkonu vysokoškolského učitele a výzkumného pracovníka.

Tak, jak byl pan profesor často kritický ke svým kolegům z fakulty, dokázal být velmi vstřícný k lidem z praxe, nezkušeným v psaní. Odevzdávali texty, které se musely náročně editovat, dokázal s nimi vlídně komunikovat a společně dosahovali výsledků, které nakonec potěšily obě strany. Často se mu pak dostalo vřelého poděkování.

Pan profesor uměl také vtáhnout do spolupráce odborně podobně sladěné učitele, kteří publikovali v časopise opakovaně, protože v tom viděli smysl i pro výuku vlastních předmětů. Já jsem časopis předkládala svým studentům i širší veřejnosti v rámci akcí celoživotního vzdělávání a z každého nového předplatitele jsme měli radost. Nakonec jsem napočítala víc jak dvacítku

svých studentů, kteří v časopise publikovali. Také to považuji za svůj drobný pedagogický úspěch.

Úzká spolupráce s edičním centrem se nakonec vlivem nemoci pana profesora Dobrého změnila na krátké období (2012–2014) v plné zapojení v roli šéfredaktorky. Byla to role neplánovaná a já nebyla připravená vzdát se pro časopis své práce na katedře. Najednou jsem měla dvě práce na plný úvazek se snahou obě dělat na 100 %. Pan profesor Dobrý byl nenahraditelný v mnoha ohledech, ale nejzásadněji právě ve své koncentraci pouze na časopis. Přesto jsem se snažila kontinuitu v jeho práci udržet, i když postupně začaly citelně chybět jeho skvělé referáty zpracovávající především novinky z oblasti sportovního tréninku. Tady se žádný nový, disponovaný autor nenašel.

Redaktorská práce někdy byla prostě prací, jindy mi činila velké potěšení, jindy to byl velký stres – naplníme číslo časopisu kvalitním obsahem, dodají autoři slíbený text včas, budou fotografie ve slušné kvalitě, neurazí se autor za četné připomínky ...? Jsem vděčná za oporu, kterou mi poskytovali v edičním centru pan Ing. Otmar Souček a paní Jarmila Jarešová, kteří stres i radost z tvorby časopisu v tomto období se mnou sdíleli. A také jsem vždy byla vděčná za rukopisy kolegů z mateřské fakulty i z dalších vysokých škol. Zvláštní pozornost jsem stejně jako v minulosti pan profesor věnovala povzbuzování autorů tělocvikářů z praxe. Jejich texty vždy vyžadovaly hodně úprav, edukaci autorů v odborném jazyce a citlivou komunikaci, ale byly kořením časopisu. Právě odborný jazyk byla oblast, kde jsem se nejvíce snažila zachovat vysokou úroveň, někdy to stálo dost sil (aktuálně nekorektní termíny jako lehká atletika nebo míčové hry jsou přece tak zažitě). V redaktorské práci jsou i chvíle rozladění z plagiátorství, povrchnosti a neodbornosti, to byly nepříjemnosti, ale naštěstí jich nebylo až tak moc.

První číslo časopisu vyšlo v roce 1931. Byla jsem šéfredaktorkou 80. ročníku časopisu a v editorialech prvního čísla jsem vybízela k zamyšlení nad významem a hodnotou časopisu s tak dlouhou tradicí. V roce 2024 se chystá 90. ročník a já vybízím k úctě k lidem, kteří časopis tak dlouho udrželi, ačkoliv byla období pro existenci časopisu velmi těžká. Je proto potřebné přát jubilantovi stále stejně oddané redakce jako dosud, mnoho, mnoho zajímavých autorů, více a více předplatitelů i vnímavých čtenářů.

Hodně štěstí v novém ročníku i do budoucna srdečně přeje Irena Čechovská.

Desatero asistence osobám s tělesným postižením na zimních sportovních akcích

Ilona Pavlová, FTVS UK, Praha

Kurz asistence na zimních sportovních akcích pro osoby s tělesným postižením poskytuje zájemcům Katedra zdravotní tělesné výchovy a tělovýchovného lékařství na FTVS UK. Tento kurz zajišťuje specifickou přípravu a trénink dovedností pracovníků, kteří budou asistovat lidem s tělesným postižením při účasti na zimních pohybových aktivitách i sportovních akcích a je akreditován Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky. Z tohoto aktivního kurzu vzešel návrh témat, se kterými by se měl každý asistent seznámit a kterým by měl porozumět před tím, než se vydá s klientem mimo jeho komfortní zónu do outdoorového prostředí. Každý bod desatera vede asistující osobu k určité specifické odpovědnosti. Asistenti v rámci své osobní odvahy být za někoho dalšího odpovědní v horském prostředí musí přirozeně tuto odpovědnost přijmout, zvládat a uvědomovat si vážnost situace.

Zdroje

- RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. *Speciální pedagogika*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006.
- RENOTIÉROVÁ, M. *Somatopedické minimum*. 1. vyd. Olomouc: VUP, 2002. 85 s. ISBN 80-244-0532-6.
- WHO. *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disabilit a zdraví*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2004. 280 s. ISBN 978-80-247-1587-2.
- KÁBELE, F. et al. *Somatopedie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1993. 238 s. ISBN 80-7066-533-5.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Specifika komunikace osob se zdravotním postižením*. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 2008. ISBN 978-80-244-1935-0.
- TREZNEROVÁ, I., KREJČÍŘOVÁ, O. *Etika a komunikace s osobami se zdravotním postižením*. Olomouc: UP, 2010. ISBN 978-80-244-2625-9.

Náměty pro školní atletiku (XV. část)

Běžecká vytrvalost v tělocvičně I.

Aleš Kaplan^{1,2}, Jan Feher¹, Jitka Vindušková¹, Linda Mejsnarová¹

¹ FTVS UK, Praha

² ZŠ TGM, Lomnice nad Popelkou

Článek reaguje na tematickou zprávu České školní inspekce (Zatloukal a kol., 2023), v níž se kriticky upozorňuje na nižší úroveň zdatnosti současné generace dětí. K výraznému zhoršení došlo zejména ve vytrvalostním běhu. Proto je cílem článku předložit prostřednictvím běžeckých cvičení náměty pro rozvoj běžecké vytrvalosti u žáků mladšího školního věku s případným transferem do osvojování techniky běhu.

Literatura

- HNÍZDIL, J., VOJTÍKOVÁ, L., VAŘEKOVÁ, J. Využití orientačních aktivit jako podpory pohybu při distančním vzdělávání. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 2020, 86(6), 31–37.
- KAPLAN, A., KOMÍNKOVÁ, L., VINDUŠKOVÁ, J., FEHER, J. Náměty pro školní atletiku (IV. část). *Atletika v době covidové inaktivity. Těl. Vých. Sport Mlád.*, 2021, 87(2), 17–29.
- KAPLAN, A., VINDUŠKOVÁ, J., METELKOVÁ, T. *Atletika v terénu. Těl. Vých. Sport Mlád.*, 2020, 86(2), 10–15.
- KAPLAN, A., FEHER, J. Běžecká atletická cvičení v přírodě. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 2015, 81(2), 36–40.
- KATZENBOGNER, H., MEDLER, M. *Spielleichtathletik. Teil 1: Laufen und Werfen*. 6. vyd. Flensburg: Sportbuch-Verlag, 1999. 209 s.
- KATZENBOGNER, H., MEDLER, M. *Spielleichtathletik. Teil 2: Springen und Wettkämpfen*. 6. vyd. Flensburg: Sportbuch-Verlag, 1999. 206 s.
- KOTLÍK, K. Školní tělesná výchova – její pojetí a postavení v době pandemie Covid-19. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 2020, 86(3), 2–6.
- KOVÁŘ, K., ZATLOUKAL, T., VAŠÍČKOVÁ, J. Aktivní škola, aktivní třída, aktivní žák – příležitost změnit přístup k pohybu na školách. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 2023, 89(4), s. 2–8.

- METELKOVÁ, T., KAPLAN, A. Netradiční nápady pro atletickou praxi. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 1996, 62(3), 18–21.
- METELKOVÁ, T., KAPLAN, A. Netradiční nápady pro atletickou praxi II. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 1996, 62(4), s. 16–19.
- METELKOVÁ, T. Netradiční nápady pro atletickou praxi III. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 1996a, 62(5), s. 16–20.
- METELKOVÁ, T. Netradiční nápady pro atletickou praxi IV. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 1996b, 62(6), 14–18.
- SUCHÝ, J. Inaktivita a vládní opatření v souvislosti s Covid-19. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 2020, 86(6), 2–6.
- VASIČKOVÁ, J., VLČEK, P., VALOVÁ, M. Učitelé TV v době pandemie (výsledky bleskového online průzkumu). *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 2020, 86(5), 2–7.
- ZATLOUKAL, T. a kol. *Tělesná zdatnost žáků na základních a středních školách. Výuka tělesné výchovy a podpora pohybových aktivit*. Tematická zpráva. Praha: Česká školní inspekce, 2023. 92 s.

Valašské hrátky pro ogary aj cěrky, čili Historické pohybové hry z Valašska pro 1. stupeň ZŠ

Hana Šeráková, PdF MU, Brno, Alena Mičkalová, ZŠ Krásného, Brno

Dle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (MŠMT, 2021) lze VPH uplatnit nejen ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví (zejména v oboru Tělesná výchova), ale také v rámci oblasti Člověk a jeho svět, Umění a kultura, Člověk a svět práce a také v Doplnujících vzdělávacích oborech Taneční a pohybová výchova, Dramatická výchova a Etická výchova. Lze tedy konstatovat, že VPH mohou rozvíjet nespočet žákových schopností a dovedností, formovat jeho osobnost, volní a morální vlastnosti, předávat hravou formou historické poznatky a také přiblížit jazyk svérázného regionu Valašsko.

Doufáme, že informace uvedené v tomto sdělení motivují učitele a vedoucí volnočasových aktivit k návštěvě webu „Valahrátky“ (www.valahratky.cz) a k využívání zde uvedených her při práci s dětmi mladšího školního a předškolního věku.

Literatura

- ADAMČÁK, Š., & NEMEC, M. *Pohybové hry a školská tělesná a sportovní výchova*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2010. 207 s. ISBN 978-80-557-0099-1.
- BARTOŠ, F. *Lid a národ: sebrané rozpravy národopisné a literární*. 2. vyd. Velké Meziříčí: J. F. Šašek, 1891.
- JANOŠKOVÁ, H., ŠERÁKOVÁ, H., & MUŽÍK, V. *Zdravotně preventivní pohybové aktivity*. 2018 [online]. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné z https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js18/pohybove_aktivity/web/index.html.
- KUBÁTOVÁ, D., & KROUFEK, R. *Člověk, zdraví a životní prostředí: příručka pro učitele na pomoc při realizaci Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2006. 72 s. ISBN 80-7044-827-x.
- MAZAL, F. *Soubor pohybových her pro děti mladšího školního věku: metodická příručka pro učitele základní školy*. Olomouc: HANEX, 1994. ISBN 80-900925-8-6.
- MAZAL, F. *Pohybové hry a hraní*. Olomouc: HANEX, 2000. ISBN 80-85783-29-0.

MAZAL, F. *Hry a hraní pohledem ŠVP*. Olomouc: HANEX, 2007. ISBN 978-80-85783-77-3.

MIČKALOVÁ, A. *Historické dětské pohybové hry z Valašska v hodinách tělesné výchovy na 1. stupni ZŠ*. Diplomová práce. Brno: PdF MU, 2023. Dostupné z https://is.muni.cz/th/x7iyz/Diplomova_prace_Historicke_detske_pohybove_hry_z_Valasska_v_hodinach_telesne_vychovy_na_1._stupni_ZS_-_Alena_Mickalova.pdf?lang=cs;cop=3536218.

MŠMT. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. 2021 [online]. Dostupné z <https://revize.edu.cz/files/rvp-zv-2021-s-vyznaceny-mi-zmenami.pdf>.

NAJBRT, P. *Valašsko*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1966.

NAJBRT, P. *Beskydy a Valašsko*. Praha: Olympia, 1974.

NEKUDA, V. (Ed.). *Okres Vsetín: Rožnovsko, Valašskomeziříčsko, Vsetínsko*. Valašské Meziříčí: Hvězdárna, 2002. ISBN 8072750240 (Muz. vlast. spol. Brno).

SIGMUNDOVÁ, D., & SIGMUND, E. *Trendy v pohybovém chování českých dětí a adolescentů*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015. ISBN 978-80-244-4839-8.

ŠTIKA, J. *Etnografický region Moravské Valašsko – jeho vznik a vývoj*. Ostrava: Profil, 1973.

ŠTIKA J. *Valaši a Valašsko: o původu Valachů, valašské kolonizaci, vzniku a historii moravského Valašska a také o karpatských salaších*. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě, 2007. ISBN 978-80-254-0836-0.

ŠULEŘ, O. *Je to chůze po kotárech! Povídání o valašském folklóru a lid. kultuře na Valašsku*. Praha: Vyšehrad, 1989. ISBN 80-7021-009-5.

www.valahratky.cz

Sportovní hry známé i méně známé (II. část)

Aleš Kaplan, FTVS UK, Praha, ZŠ TGM Lomnice nad Popelkou

V článku jsme ze Stibitzových skript (1982) vybrali a upravili další dvě sportovní hry. Jednalo se o anglickou sportovní hru s odrážením míče o stěnu zvanou Fives a dále o zaniklou brankovou sportovní hru s názvem Ball – Goal. V této souvislosti upozorňujeme na skutečnost, že zaniklá branková sportovní hra s názvem Ball – Goal se podobala kanadské sportovní hře, kterou známe pod názvem lakros.

Literatura

STIBITZ, F. *Informace o méně známých sportovních hrách*. 1. vyd. Praha: UK, 1982.

Fitness portfolio žáka v tělesné výchově

Rostislav Havel, FTVS UK, Praha

Fitness portfolio představuje jeden z evaluačních nástrojů využitelných v tělesné výchově. Zároveň může mít charakteristiku celoročního školního projektu, který bude zahrnovat ověřování tělesné zdatnosti, pohybových dovedností, motivace a vědomostí. Konkrétní fáze a hodnocení portfolio lze přizpůsobit potřebám učitele, podmínkám školy nebo školnímu vzdělávacímu programu.

Princip portfolio spočívá v průběžném archivování výsledků činností žáků, jehož prostřednictvím následně mapujeme jejich individuální vývoj. Portfolio nám tedy pomáhá sledovat konkrétního žáka a jeho průběžné výsledky. V praxi se využívá princip portfolio na všech stupních vzdělávací

soustavy (MŠ, ZŠ, SŠ a VŠ). Důležitý je chronologický princip vedení záznamů. Zda se bude portfolio skládat ze seminární práce, písemné práce, laboratorních zápisů atd., záleží na vyučovacím předmětu. V případě tělesné výchovy se nabízí hned několik dokumentů, které mohou tvořit portfolio žáka. Hlavním účelem bude sledovat vývoj žáka a přeměnu jeho dovedností a vědomostí.

Literatura

EDY, M., & HUNTER, M. *Edexcel GCSE Physical Education*. Oxford University Press, 2016.
HAVEL, R. *Standardizace evaluačního nástroje pro ověřování standardu základního vzdělávání v oboru tělesné výchovy*. Disertační práce. Praha: FTVS UK, 2023.
JOHNSON, T. G. Physical activity stories: Assessing the “meaning standard” in physical education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 2016, 87(4), 11–17.
MERTIN, V., & KREJČOVÁ, L. *Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika*. 2., dopl. a aktual. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016.
S. H. A. P. E. America. *Pe metrics Assessing student performance using the national standards & grade-level outcomes for K-12 physical education*. Champaign, IL: Human Kinetics, 2019.

Sport pro osoby s mentálním postižením

Lucie Francová, Univerzita Hradec Králové, místopředsedkyně pro zahraničí ČSMPS

Cílem výzkumného šetření bylo zjištění aktuální nabídky sportovních možností pro osoby s mentálním postižením. Bylo zjištěno více než 20 nabízených a provozovaných aktivit. Zajímavým zjištěním je kvalifikovanost trenérů, která prošla určitým vývojem, ale potvrdila snahu o profesní přístup ke sportovcům s mentálním postižením. V souvislosti s problematikou sportu osob s postižením se otevřela další témata, která jsou předmětem aktuálních výzkumů a zjišťují připravenost a vliv společného vzdělávání na vzdělávací proces, v našem případě v tělesné výchově. Zařazování dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných základních škol je součástí nového vzdělávacího směru a je nutné hledat nové cesty pro rozvoj sportu pro děti a osoby s postižením.

Literatura

ČÁSLAVOVÁ, E., JANÁK, V., a kol. Společenská reflexe sportu a jeho prezentace v masmédiích. In: V. Hošek, P. Tilinger (Eds.) *Psychosociální funkce pohybových aktivit jako součást kvality života dospělých*. Sborník materiálů z výzkumného záměru. Praha: FTVS UK, 2007, s. 71–85.
České hnutí speciálních olympiád. 2023 [online]. Dostupné z: <https://www.specialolympics.cz/o-nas>.
Český svaz mentálně postižených sportovců. 2023 [online]. Dostupné z: <https://www.csmmps.cz/o-svazu/>.
Český paralympijský výbor. 2023 [online]. Dostupné z: <https://paralympic.cz/cpv/paralympijske-hry/cpt/sparty/>.
SVOBODA, P. *Sportovní aktivity osob s mentálním postižením*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova, 2013.
FRANCOVÁ, L. Stolní tenis pro osoby s mentálním postižením. *Těl. Vých. Sport Mlád.*, 2021, 87(4). ISSN 1210-7689.

HRKAL, J. Kolik je v Česku dětí se zdravotním postižením. STATISTIKA & MY. 2019. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2019/12/18/kolik-je-v-cesku-deti-se-zdravotnimpostizenim/>.
CHODOUNSKÁ, H. Lidé se zdravotním postižením jsou často senioři. STATISTIKA & MY. 2019. Dostupné z: Lidé se zdravotním postižením jsou často senioři | Statistika & My (statistikaamy.cz).
JANÁK, V. *Popularita sportů a jejich finanční podpora. Management a marketing sportu a cestovního ruchu*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2009. ISBN 978-80-7043-801-5.
KUDLÁČEK, M., & JEŠINA, O. *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013.
Ministerstvo práce a sociálních věcí. 2020 [online]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/umluvaosn-o-pravech-osob-se-zdravotnim-postizenim>.
Virtus. 2023 [online]. <https://www.virtus.sport/corporate-documents>.
ŽABČÍKOVÁ, A. *Analýza připravenosti učitelů k zařazení žáků s tělesným postižením a znevýhodněním pro společné vzdělávání ve školní tělesné výchově*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého, 2020.

Asistentské praxe nově v bakalářském studiu na FTVS UK

Veronika Nürnbergerová, FTVS UK, Praha

V posledních letech sílí mezi studenty, kteří se připravují na učitelské povolání, poptávka po větších možnostech praxe ve školách již během studia. Budoucí učitelé a učitelky TV na Fakultě tělesné výchovy a sportu UK nejsou výjimkou. Náslechové skupinové praxe, které byly v minulosti jediným typem praktické přípravy v rámci bakalářského studia, nenabízely studujícím dostatečný prostor pro získání pedagogických zkušeností a možností, jak si ověřit teoretické znalosti získané při studiu.

FTVS UK proto nově nabízí rozšířené praxe pro studenty bakalářského studia s cílem vytvářet a posilovat jejich pedagogické kompetence při spolupráci s učitelem či učitelkou na základní nebo střední škole. Spolupráce probíhá formou přímé i nepřímé pedagogické činnosti, v rámci které si studenti vyzkoušejí také vedení krátkých pedagogických aktivit s různými žáky. Kromě sdílení svých zkušeností, nabízí praxe učitelům možnost větší individualizace a diferenciaci výuky včetně zajištění vyšší míry bezpečnosti při vybraných pohybových aktivitách.

Gratulace

PaedDr. Jan Tupý, původně učitel na základní a střední škole (TV-ČJ), který je ceněným expertem v oblasti kurikulárních dokumentů, kolega, parťák, co umí vzít do ruky housle a hrát, dokud se zpívá, slaví v tomto měsíci významné životní jubileum. Gratulujeme!

Absolvent FTVS UK (1968–1973) pracoval od roku 1980 ve Výzkumném ústavu pedagogickém a následně v Národním ústavu pro vzdělávání. Dlouhodobě se zabývá problematikou kurikulárních dokumentů na obecné úrovni i v oblasti tělesné výchovy a výchovy ke zdraví. V 90. letech se podílel na přípravě vzdělávacích programů Občanská škola a Základní škola i Učebních dokumentů pro gymnázia. Jako spoluautor Bílé knihy i člen koncepčního týmu pro tvorbu RVP ovlivnil vznik a podobu Rámcových vzdělávacích programů pro všeobecné vzdělávání. Je autorem více než 300 odborných článků a řady metodických příruček pro tělesnou

výchovu na základních i sportovních školách. Podílel se na řešení systémových projektů v rámci evropských strukturálních fondů (Hodina, Koordinátor, Spolupráce a inspirace) i na projektech zaměřených na problematiku pohybu a zdraví (Pohyb a výživa, Hodina pohybu navíc a Fandíme zdraví). Více než 10 let byl výkonným redaktorem/korektorem našeho časopisu a je také dlouholetým členem jeho redakční rady. V roce 2014 vydal publikaci Tvorba kurikulárních dokumentů v České republice. V roce 2018 vyšlo druhé doplněné vydání této knihy. Až do současnosti byl zapojen do probíhajících revizí RVP ZV mimo jiné i jako garant oborové pracovní skupiny Tělesná výchova.

Oslavme společně s Honzou plodná léta odborné práce a popřejme mu dostatek času na vnoučata, hru v country kapele, cestování a sportování. Snad dojde i na další pokračování knihy 99 žen a já.

Za bývalé i současné kolegy

Radka Peřinová, FTVS UK

Vzpomínka na PhDr. Maria Buzka, CSc.

Dovolte, abychom krátkou vzpomínkou uctili památku bývalého dlouholetého člena katedry sportovních her FTVS UK a příspěvatele odborných článků do časopisu TVSM Dr. Maria Buzka, který zemřel 12. prosince 2023.

Mario Buzek byl dlouholetou pedagogickou oporou katedry sportovních her a také vedoucím oddělení fotbalu této katedry. Na katedře zajišťoval výuku stěžejních předmětů pro učitele tělesné výchovy a trenéry, jako byly Teorie a didaktika sportovních her a dále Teorie a didaktika fotbalu. Svým studentům, na kterých mu velice záleželo, vždy předával nové poznatky a vývojové trendy, které pro ně znamenaly stálé obohacení. Tomu také odpovídalo výzkumné zaměření týkající se jednak řízení a obsahu přípravy talentované mládeže a dále vývojových trendů činnostních struktur ve sportovním výkonu jak z hlediska kvantitativního, tak také kvalitativního přístupu. Díky své hráčské kariéře (bývalý prvoligový fotbalista pražských Bohemians) a zejména pak díky úspěšné trenérské dráze (působení u A týmu Bohemians, u reprezentační fotbalové „21“, u akademické fotbalové reprezentace – trenér zlatého týmu ze Světové letní univerziády v americkém Buffalu v roce 1993) byl nejen spojen s teorií, ale také díky bohatým zkušenostem ve vrcholovém fotbalu s praxí, což studenti fakulty a posluchači trenérských fotbalových kurzů nejvíce oceňovali. Mario Buzek byl autorem nejen knižních publikací (např. společně s L. Procházkou „Česká fotbalová škola“ z roku 1999), ale také většího množství článků v odborných časopisech (Fotbal a trénink; Tělesná výchova a sport mládeže). V našem časopise upoutal čtenáře například příspěvky týkajícími se využití fotbalu v tělocvičně (TVSM č. 2 a 3/2003), případně využitím zónové obrany v začátečnickém fotbalu (TVSM č. 3/1999), ale také polemikou k uplatnění kognitivního modelu při výuce fotbalu (TVSM č. 2/2010). V polemice k dané problematice zazněl od M. Buzka závěr, který je stále aktuální: „Dělejme zásadní změny v oblasti technologie didaktického procesu ve sportovních hrách uváženě. Naše didaktická koncepce vedoucí k osvojování herních dovedností je postavena na pevných základech a v praxi plnohodnotně použitelná, jen je třeba ji dobře chápat a aplikovat. Zásadní problém vidím v úloze učitele, v jeho didakticko-sociální způsobilosti a kompetentnosti.“ S úctou je třeba vzhlížet k Mario Buzkovi, jelikož vychoval mnoho svých následovníků jednak v rámci své pedagogické práce na FTVS, ale také ve fotbalovém prostředí. Nelze zapomenout na jeho stálou vstřícnost a obětavost, skromnost a moudrost.

Se stálou vzpomínkou na srdci za Výkonnou redakci časopisu TVSM

Aleš Kaplan